

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 56/05-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. februára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Branislava Ondrušku, K., Ing. Jána Ščerbáka, K., Petra Csudakyho, K., MUDr. Ivana Čerkalu, K., MVDr. Anny Ondovej, K., JUDr. Oľgy Bediovej, K., Ruženy Bimbovej, K., Ing. Dušana Molčana, K., Ing. Petra Kováča, K., Jána Minarčíka, K., Ing. Mariána Jankoviča, K., Márie Milaniakovej, K., Ing. Miroslava Štepánka, K., MUDr. Mileny Surovej, K., Jarmily Krajčovičovej, K., Violy Bukovinskej, K., Zuzany Pačinovej, K., Antona Čecha, K., JUDr. Kataríny Juskovej, K., prof. MVDr. Jaroslava Legatha, CSc., K., Margity Kohútovej, K., Michala Micenka, K., Milana Kulíka, K., Ľuboša Kuriana, K., Evy Pitoňákovej, K., Miroslava Takáča, K., Mariany Košťálovej, K., Janky Šofránkovej, K., Štefana Hrušovského, K. a Emílie Bujňákovej, K., zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, K., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom mestskej časti Košice – Staré Mesto, ktorým nevykonalo o stavebných úpravách v byte č. 1 v K. stavebné konanie, a rozhodnutím mestskej časti Košice – Staré Mesto č. 2003/02989–023/KCZ zo 6. novembra 2003, ako aj rozhodnutím Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2004/00124 z 23. augusta 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Branislava Ondrušku, Ing. Jána Ščerbáka, Petra Csudakyho, MUDr. Ivana Čerkalu, MVDr. Anny Ondovej, JUDr. Oľgy Bediovej, Ruženy Bimbovej, Ing. Dušana

Molčana, Ing. Petra Kováča, Jána Minarčíka, Ing. Mariána Jankoviča, Márie Milaniakovej, Ing. Miroslava Štepánka, MUDr. Mileny Surovej, Jarmily Krajčovičovej, Violy Bukovinskej, Zuzany Pačinovej, Antona Čecha, JUDr. Kataríny Juskovej, prof. MVDr. Jaroslava Legatha, CSc., Margity Kohútovej, Michala Micenka, Milana Kulíka, Ľuboša Kuriana, Evy Pitoňákovej, Miroslava Takáča, Mariany Košťálovej, Janky Šofránkovej, Štefana Hrušovského a Emílie Bujňákovej o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. novembra 2004 doručená sťažnosť Branislava Ondrušku, K., Ing. Jána Ščerbáka, K., Petra Csudakyho, K., MUDr. Ivana Čerkalu, K., MVDr. Anny Ondovej, K., JUDr. Oľgy Bediovej, K., Ruženy Bimbovej, K., Ing. Dušana Molčana, K., Ing. Petra Kováča, K., Jána Minarčíka, K., Ing. Mariána Jankoviča, K., Márie Milaniakovej, K., Ing. Miroslava Štepánka, K., MUDr. Mileny Surovej, K., Jarmily Krajčovičovej, K., Violy Bukovinskej, K., Zuzany Pačinovej, K., Antona Čecha, K., JUDr. Kataríny Juskovej, K., prof. MVDr. Jaroslava Legatha, CSc., K., Margity Kohútovej, K., Michala Micenka, K., Milana Kulíka, K., Ľuboša Kuriana, K., Evy Pitoňákovej, K., Miroslava Takáča, K., Mariany Košťálovej, K., Janky Šofránkovej, K., Štefana Hrušovského, K. a Emílie Bujňákovej, K. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom mestskej časti Košice – Staré Mesto (ďalej len „mestská časť“), ktorým nevykonalo o stavebných úpravách v byte č. 1 v K. stavebné konanie, a rozhodnutím mestskej časti č. 2003/02989–023/KCZ zo 6. novembra 2003, ako aj rozhodnutím Krajského stavebného úradu v Košiciach (ďalej len „krajský úrad“) č. 2004/00124 z 23. augusta 2004.

Sťažovatelia ako vlastníci bytov nachádzajúcich sa v obytnom dome v K. v sťažnosti uviedli, že mestská časť v konaní vedenom pod sp. zn. OVaŽP–2003/02989-005/KCZ vydala 27. júna 2003 stavebné povolenie na stavebné úpravy jednoizbového bytu č. 1 na vyvýšenom prízemí bytového domu v K. stavebníčke MUDr. M. Š. Podstatou a zmyslom uvedených stavebných úprav bola zmena uvedeného jednoizbového bytu na nebytový priestor – zubnú ambulanciu. Predmetné rozhodnutie bolo doručované verejnou vyhláškou.

Krajský úrad rozhodnutím č. 2003/09708 z 23. septembra 2003 na odvolanie sťažovateľov vyššie uvedené rozhodnutie mestskej časti zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že až z odpovede mestskej časti zo 4. februára 2004 na ich písomnú žiadosť o vyjadrenie vo veci uvedeného stavebného konania sa dozvedeli, že mestská časť ako stavebný úrad viazaná právnym názorom odvolacieho orgánu – krajského úradu vydala 6. novembra 2003 rozhodnutie č. 2003/02989-023/KCZ, ktorým bola povolená zmena v užívaní časti stavby (bytu) na prevádzku stomatologickej ambulancie pre MUDr. M. Š. Taktiež zdôraznili, že až na základe vyjadrenia Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorá sa na ich podnet touto vecou zaoberala, im bolo vyššie uvedené rozhodnutie mestskej časti 9. februára 2004 doručené.

Na základe uvedeného oznámenia tak získali sťažovatelia vedomosť o tom, že stavebné úpravy, ktoré vlastníčka bytu realizovala v súvislosti so zmenou účelu užívania stavby (bytu), neboli prejednávané v stavebnom konaní. Mestská časť iba listom č. 2003/02989-023/KCZ z 20. októbra 2003 stavebníčke oznámila, že nemá námietky voči uskutočneniu stavebných úprav – realizácie dispozičných zmien a nového vstupu do bytu č. 1 na prízemí obytného domu v K. Vychádzajúc z názoru odvolacieho orgánu, statického vyjadrenia a predloženej projektovej dokumentácie, podľa ktorých nezasahujú stavebné úpravy do spoločných častí domu, mestská časť tak nekonala so sťažovateľmi ani s inými obyvateľmi bytového domu v K. ako s účastníkmi konania.

Sťažovatelia svoj nesúhlas s postupom mestskej časti vyjadrili 24. februára 2004 podaním odvolania voči rozhodnutiu mestskej časti č. 2003/02989-023/KCZ zo 6. novembra 2003. Podľa ich názoru o stavebných úpravách smerujúcich k zmene jednoizbového bytu č. 1 na zubnú ambulanciu mala mestská časť vykonať stavebné konanie a bolo ich možné uskutočniť len na základe stavebného povolenia. Rozhodnutie zo 6. novembra 2003, ktoré vychádza zo stanoviska, že v okolnostiach prípadu ide o stavebné úpravy, na ktoré sa nevyžaduje stavebné povolenie, je podľa sťažovateľov nesprávne.

Krajský úrad rozhodnutím č. 2004/00124 z 23. augusta 2004 zrušil napadnuté rozhodnutie mestskej časti a vec jej vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, pretože ako stavebný úrad mestská časť nepostupovala v uvedenej spornej veci v súlade s ustanoveniami zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Stavebný zákon“) a jeho vykonávacích predpisov, avšak nie z dôvodov uvádzaných sťažovateľmi v odvolaní.

V sťažnosti sťažovatelia tvrdia, že návrhom z 12. februára 2004 sa domáhali na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby súd zakázal mestskej časti v pokračovaní porušovania ich práv v konaní o povolení stavebných úprav týkajúcich sa spoločných častí bytového domu v K. a aby jej uložil vykonať vo veci stavebné konanie. Krajský súd však konanie v predmetnej veci zastavil, pretože postup mestskej časti, ktorým oznámila, že nemá voči vykonaniu stavebných úprav námietky, považoval za zásah orgánu verejnej správy, o ktorom súd nemôže rozhodovať, keďže Stavebný zákon mu rozhodovanie o tomto zásahu nezveruje.

Porušenie označených základných práv vidia sťažovatelia v postupe mestskej časti, ktorá vydaním rozhodnutia zo 6. novembra 2003 posúdila stavebné úpravy vykonávané vlastníčkou jednoizbového bytu č. 1 v obytnom dome v K., smerujúce k vytvoreniu nebytového priestoru – zubnej ambulancie ako také, ktoré si nevyžadujú stavebné povolenie, a v postupe krajského úradu, ktorý tento názor uznal za správny vo svojom rozhodnutí, ktorým napadnuté rozhodnutie mestskej časti zrušil. Podstata sporu medzi

sťažovateľmi a kompetentnými orgánmi verejnej správy je, či takáto stavebná úprava (prebúranie dverného otvoru do steny oddeľujúcej spoločné priestory, schodiskový zadný vstup do budovy od predmetného bytu) je stavebnou úpravou spoločných častí domu alebo nie.

Na základe uvedeného sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd

- deklaroval porušenie ich základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu proti zneužitiu vlastníctva iným vlastníkom na ich ujmu podľa čl. 20 ods. 3 ústavy, práva neobmedzovať ich vlastnícke právo bez toho, aby sa tak stalo v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, ako aj na základe zákona a za primeranú náhradu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom mestskej časti, ktorým nevykonala o stavebných úpravách v byte č. 1 v K. stavebné konanie, a rozhodnutím mestskej časti č. 2003/02989-023/KCZ zo 6. novembra 2003 a rozhodnutím krajského úradu č. 2004/00124 z 23. augusta 2004,
- zakázal mestskej časti vo veci č. 2003/02989-023/KCZ pokračovať v porušovaní vyššie uvedených práv sťažovateľov,
- zakázal krajskému úradu vo veci č. 2004/00124 pokračovať v porušovaní vyššie uvedených práv sťažovateľov,
- uložil mestskej časti a krajskému úradu spoločne a nerozdielne nahradiť im všetky trovy tohto konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Podľa obsahu sťažnosti je jej predmetom tvrdenie sťažovateľov o porušení ich základných práv podľa označených článkov ústavy postupom a rozhodnutím mestskej časti č. 2003/02989-023/KCZ zo 6. novembra 2003, ako aj rozhodnutím krajského úradu č. 2004/00124 z 23. augusta 2004, ktoré považovaním stavebných úprav vykonávaných MUDr. Š. za také, pri ktorých stačí ohlásenie [§ 55 ods. 2 písm. b) Stavebného zákona], obchádzajú tie ustanovenia Stavebného zákona, ktoré im dávajú právo byť účastníkmi stavebného konania so všetkými právami, ktoré im Stavebný zákon a zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) v tomto prípade priznáva, ako aj ustanovenia zákona č. 182/1993 Z. z.

o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov a Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spôsob, akým spoluvlastníci rozhodujú o hospodárení so spoločnou vecou, v tomto prípade spoločnými časťami bytového domu.

Ako z obsahu, tak aj z petitu podania sťažovateľov je zrejmé, že ide o ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd konaním a rozhodnutiami orgánu štátnej správy a územnej samosprávy (orgánov verejnej správy alebo správnych orgánov) v označenom správnom (stavebnom) konaní.

Podľa § 140 Stavebného zákona ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 46 Správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonom a ostatnými právnymi predpismi, musí byť vydané orgánom na to príslušným, musí vychádzať zo spoľahlivého stavu veci a obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takeého rozhodnutia, ak zákon neustanovuje inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 250 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku žalobu v správnom súdnictve môže podať aj osoba, „s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konalo malo“.

Ak sa teda sťažovatelia domnievajú, že postupom správneho orgánu boli porušené ich základné ústavné práva, tak podľa čl. 46 ods. 2 druhej vety ústavy sa môžu obrátiť na

správny súd. Ak tento o ich podaní meritórne nerozhodne bez toho, aby sa vyrovnal s otázkou, či sa vec týka ústavných práv, tak sa dopustí denegatio iustitiae.

Sťažovatelia v okolnostiach prípadu však napádajú postup správnych orgánov, nie správneho súdu. Pretože rozhodnutie správneho orgánu vydané v stavebnom konaní nie je z preskúmania súdov v správnom súdnictve vylúčené (II. ÚS 17/02), ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia mali v správnom súdnictve podľa § 244 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku na ochranu svojich základných práv, ktorých porušenie namietali predmetnou sťažnosťou, účinné a dostupné právne prostriedky nápravy (túto zákonnú možnosť odvolací správny orgán aj uviedol v poučení svojho rozhodnutia č. 2004/00124 z 23. augusta 2004) a stále aj majú (pretože predmetné konanie neskončilo, ako vyplýva z obsahu sťažnosti a priloženej dokumentácie – najmä zrušujúceho rozhodnutia krajského úradu, ktorým bola vec vrátená na nové prejednanie), čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv. Nevyužitie tejto zákonnej možnosti ochrany základných práv sťažovateľov nemožno nahradiť sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2005